

ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ У 2013 РОЦІ

2013 рік запам'ятовується рядом значних мистецьких заходів як у нашій країні, так і за кордоном, що відбувалися за підтримки і за участі Національної академії мистецтв України: концертами найкращих музичних колективів, творчими конкурсами, презентаціями, експозиціями мистецьких творів. Ряд художніх виставок Академія приймала у своїх стінах.

Наприкінці січня заслужений діяч мистецтв України, доцент Харківської державної академії дизайну та мистецтв **Віктор Погорелов** презентував у виставковій залі Академії 30 живописних полотен. До експозиції увійшли цикли «Пазли» та «Алюзії», створені митцем протягом 2008–2011 років. Через асоціативні візуально-пластичні образи автор демонструє своє ставлення до подій, що відбуваються у світі, зокрема через образ сильної людини, втягнутої у вир діяльності інших, людини, яка бореться, чинить опір, докладає зусилля, іноді — абсолютно марно... І відірватися люди одне від одного не можуть: падають, підіймаються, трансформуються, шукають сенсу та себе в цьому світі. «Коли я працював над циклом, — пригадує художник, — у мене було відчуття звільнення; і суспільство повинне бути вільним, і людина вільною серед вільних людей».

13 березня відкрилася виставка, присвячена 50-річчю **Харківської державної академії дизайну і мистецтв (ХДАДМ)**. Фундаментом для розвитку такої школи слугували творчі процеси, що відбувалися у художньому житті Харкова і на теренах європейського простору ще з початку ХХ століття, зокрема вирізнялося зростання ролі графіки.

У квітні була відкрита виставка акварельних творів народного художника України, академіка НАМ України **Андрія Чебикіна** під назвою «Акварель». Це був своєрідний дебют — вперше акварельний живопис демонструвався автором не в контексті графічної творчості, а як самодостатній доробок. Професор А. Чебикін створив школу вільної графіки, збагатив образотворче мистецтво потужною плеядою учнів, котрі працюють по всьому світу, понад два десятиліття в статусі ректора очолює Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури, є президентом НАМ України, завдяки непересічному таланту має вагомий ужинок найвизначніших мистецьких нагород України і зарубіжжя.

Останнім часом улюбленим заняттям А. Чебикіна став пленерний живопис — повсякденні турботи вкрай рідко дозволяють йому спокійно попрацювати в майстерні. За словами Андрія Володимировича, саме на пленерах можна створити вартісні самодостатні речі. Він не пише етюдів заради етюдів або для документації побаченого. Безпосередність враження від природи поєднується в митця з продуманим композиційним і колористичним вирішенням та філософським узагальненням. У його творах бачимо сонячні краєвиди Південного Криму та Очакова, пейзажі рідного Поділля, елегантні мотиви угорських місцевостей Гайдусобослоу і Дебрецена та Венеції. Представлені на виставці акварелі окреслюють значний період творчого життя майстра. Глядачеві надається можливість простежити еволюційні зміни в авторському почеркові митця. Розмаїття технологічних та композиційних прийомів засвідчує невпинний мистецький пошук художника. У всіх без винятку творах Андрій Чебикін залишається надивовижу відвертим та оптимістичним, що відчувається у нестримному імпульсі їхньої енергетики.

22 травня відкрилася виставка творів народного художника України **Михайла Романишина** (1933–1999). Художник належав до покоління «шістдесятників», пов'язаних з глибинними вимірами духовності української культури. Митець був натурою динамічною, що виявляла себе у розмаїтій культурно-громадській та адміністративній діяльності, докладала немало зусиль до багатьох важливих для мистецького процесу ініціатив: організації побудови й проведення виставок українського образотворчого та декоративного мистецтва в Україні і світі. Тривалий час М. Романишин був членом комісії у справах ЮНЕСКО, 11 років

На відкритті виставки А. Чебикіна «Аквапель». Фото Е. Яроменок

Круглий стіл «Григорій Сковорода і сучасний контекст». Фото Е. Яроменок

очоловав Національний художній музей України, чотири рази обирався відповідальним секретарем правління Національної спілки художників України. Його твори експонувалися більш ніж на 100 вітчизняних та зарубіжних виставках, у тому числі в Бельгії, Болгарії, Голландії, Іспанії, Італії, Канаді, Німеччині, Польщі, Румунії, Словаччині, США, Чехії, Угорщині, країнах колишньої Югославії. Роботи художника зберігаються у багатьох музеях України, Болгарії, Канади та приватних зібраннях.

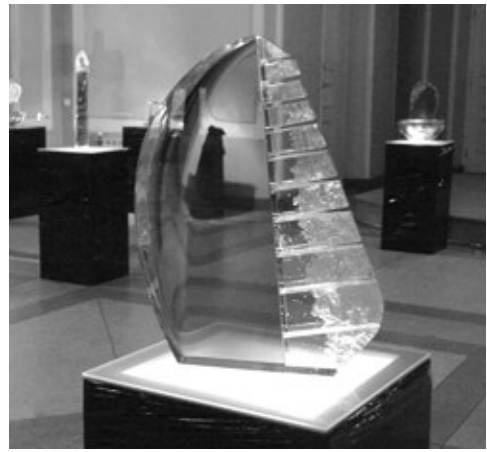
Творчість Михайла Романишина еволюційно розвивалась у руслі традицій українського малярства з акцентом до єдності світу людини й природи, до мажорності кольору. Його полотна вирізняються жанровим розмаїттям: сюжетна картина, портрет, пейзаж, натюрморт. І всюди митець залишається самотнім, блискуче поєднуючи традиції двох різних шкіл українського малярства — закарпатської та київської, що добре відчувається, скажімо, у творах «Краєвид з оборогом», «Церква Святого Михайла», «Полонинські хребти», «Хатина під лісом вночі», «Польові квіти», «Чорнобривці на терасі», «Музей лісосплаву на річці Терелі», «Після дощу», серія «Осіньне золото» та ін.

25 липня 2013 року в стінах Академії відбувся **Круглий стіл на тему: «Григорій Сковорода і сучасний контекст»**. У конференції взяли участь відомі діячі культури, вчені, громадські діячі, дослідники творчості Г. Сковороди. В ході заходу здійснено відкриття виставки творів образотворчого мистецтва видатних українських художників і талановитої молоді. З найвідоміших імен були представлені живописні полотна і графічні твори М. Стороженка, В. Перевальського, С. Якутовича, В. Чебаника, Г. Ягодкіна, О. Возіянова, В. Кравцевича, І. та Д. Дідурів, Р. Романишина, В. Губенка, А. Гончара, М. Яценко; молодих — О. Сердюка, К. Ткаченко, Т. Ягодкіної, В. Андріанова

Академія мистецтв, разом з Польським Інститутом у Києві, Італійським інститутом культури в Україні, презентувала на виставці «Привид бродить» твори знакових світових особистостей — епатажного куратора, теоретика мистецтва, який зробив італійських художників зірками сучасної арт-сцени — **Акілле Боніто Оліва** та легендарного польського скульптора, автора надгробку Федеріко Фелліні в Італії **Кшиштофа М. Беднарського**. Основою виставки «Привид Бродить» став розвиток скульптурних тем «Тотального портрета Карла Маркса» та «Групового портрета» в роках 1978–2013. Від самого початку творчої праці М. Беднарський коментував своїми скульптурними композиціями ситуацію в Польщі та вибудовував метафори суспільно-політичних поглядів. Маркс у виконанні М. Беднарського підлягав постійній реінтерпретації залежно від культурного, суспільного і політичного середовища. Акілле Боніто Оліва звертає увагу на процес перетворення постаті ідеолога комунізму на предмет, на натюрморт, що веде до його десакралізації. Багаторічний процес використання голови Маркса в сюрреальних нарративах ставить питання про політичну відповідальність художника та виявляє критичну дистанцію щодо мистецтва, однозначно політично ангажованого. На виставці в НАМ України художник поєднує критику ідеології та критику поневоленого суспільства.

Презентація живописної композиції М. Стороженка «Передчуття Голгофи». Фото Е. Яроменок

Ремігіюс Крюкас. Бурштинове вітрило. Фото Е. Яроменок

28 жовтня з нагоди 85-річного ювілею академіка НАМ України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, народного художника України, професора **Миколи Стороженка** відбулася презентація його живописної композиції «Передчуття Голгофи». Експонувалося лише одне полотно, створене за мотивами оповідей Нового Завіту, яке вражало своїми розмірами. Центральний мотив твору — Таємна Вечеря, літургія, за висловом художника, «це слава, поклоніння і подяка Всевишньому... Один з епізодів Таємної вечері — син Божий омиває ноги простим рибалкам, які стали дванадцятьма апостолами. Це і є найвища мораль». Художник-філософ Микола Стороженко відомий своїми ілюстраціями до Біблії, розписами церков, де він по сучасному переосмислює канонічний стиль українського храмового живопису. Полотно «Передчуття Голгофи» — знакова композиція у творчості майстра.

Виставка «Степові саргіchos» одеського художника **Володимира Кабаченка** відкрилася 12 листопада 2013 року. Цьому майстрові притаманне поетично піднесене сприйняття природи. Виразність художніх образів живописця основана на поєднанні життєво переконливих, конкретних форм його героїв з фантастичним перетворенням степового простору Північного Причорномор'я. Наразі у творчості Кабаченка — міфопоетичне світосприйняття. У його картинах немає визначеного літературно-оповідного сюжету, проте існує мотив міфологізованої подорожі у просторі води, неба, землі. Героєм творів художника є включена у світобудову людина: жінка-селянка, яку він визначає як «праматір», і козак, що перебуває на перетині сьогодення, минулого і майбутнього. Його персонажі пов'язані з вічними циклами землі. Вони відсторонені від стрімко мінливої цивілізації міста. Картини В. Кабаченка повертають глядача у лоно природи. Виразність його художніх образів досягається високим ступенем умовності просторового, світлового, кольорового і лінійного вирішення композицій. При цьому у композиційному і кольорному ладі його творів простежуються національні витоки (писанка, вишивання, професійний і народний іконопис, парсуна, народна картинка).

21 листопада литовські художники **Ремігіюс Крюкас** та **Індре Стульгайте-Крюкієне** презентували проект «Поезія світла». Ремігіюс Крюкас — яскравий представник світової спільноти майстрів художнього скла, один з небагатьох митців, котрі поєднують роботу дизайнера масової продукції та індивідуальної творчості. Авторські композиції художника вирізняються монументалізованою простотою форми і, на перший погляд, легкістю виконання. Декоративні та ужиткові речі створюють враження технологічно складного процесу виконання, результатом якого є естетично вишуканий, внутрішньо наповнений витвір. Ремігіюс Крюкас 1985 року закінчив Литовський державний інститут образотворчого мистецтва. У 1993–2000 рр. працював дизайнером на кількох литовських підприємствах. 2000 року заснував власне склопідприємство у м. Паневежис, де працює і нині. Основна продукція гуті — декоративні композиції, елементи інтер'єру та екстер'єру, скульптурна пластика, індивідуальні подарунки, призи тощо. Індре Стульгайте-Крюкієне отримала диплом магістра на кафедрі художнього скла Вільнюської академії мистецтв у 2007 р. Навчалась

в аспірантурі Вільнюської академії мистецтв. Камерні скульптури Індре Стульгайте приваблюють довершеністю форми, змушують поринути у світ фантазії. Найважливішим для художниці є емоційний заряд робіт. Індре Стульгайте-Крюкієне та Ремігус Крюкас показували свої творчі роботи на численних виставках та симпозиумах у Литві, Латвії, Естонії, Німеччині, Росії, США, Чехії, Польщі та Україні.

У грудні експонувалися твори художників-монументалістів **Ади Рибачук** і **Володимира Мельниченка** на виставці під назвою «Фрагменти». Виставка була присвячена пам'яті Ади Рибачук (відійшла у засвіт 2010 року) і «Людині року» Миколі Амосову (1913–2002). В експозиції містилися скульптура, архітектурні форми та проекти, пластичне моделювання, мозаїка, метал, кераміка, графіка, gobelen. Члени Національної спілки художників України, Всеукраїнської спілки «Конгресу літераторів України», почесні члени Національної спілки кінематографістів України, Народної академії культури та людських цінностей (США), а також Почесні громадяни міста Нар'ян-Мар (Арктика, Росія), Ада Рибачук і Володимир Мельниченко 1957 року закінчили Київський державний художній інститут. Як митці-монументалісти здійснили художнє оформлення ряду архітектурних споруд у Києві, зокрема Палац дітей та юнацтва на площі Слави, Центральний автовокзал, виконали бетонні рельєфи для стіни пам'яті біля столичного крематорію, котрі були ліквідовані як художньо-образно невинуваті.

За матеріалами офіційного сайту НАМ України

Олександр ФЕДОРУК
академік НАМ України,
заслужений діяч мистецтв України,
доктор мистецтвознавства, професор

ВИБІР НЕБАЧЕНИХ ПАРАЛЕЛЕЙ

Виставка академіка Любомира Медвіда в експозиційній залі Національної академії мистецтва України «Ремінісценції», як і попередній масштабний ідентичний проект дворічної давності в Національному художньому музеї того самого автора, стали домінуючою високих обрисів сучасної української живописної пластики, тобто свідченням тих якісних перезмін мистецтва, що постали врешті-решт буквально на наших очах за останні кілька років. Вони торкаються насамперед інтелектуального заявлення актуальних мистецьких проблем та характеризуються неординарними підходами до відповідей, які кожний відповідальний за ймовірність сказаного художник намагається дати самому собі, і в першу чергу в ті хвилини, коли його пензель торкається площини полотна.

Спостерігаючи за живописною довголітньою практикою Медвіда, що, можливо, в академічній експозиції була утожсамітнена в потужний спосіб інтелекту і реалізована з великою дозою авторської ерудиції, ми поділяємо його тривогу, бентежність, неспокій за те, що відбувається з кожним із нас, водночас відчуваючи, власне, інтуїтивно, що наші уявні тривоги і абстрактні роздуми ні на крок не наблизять нас до межі, яка гартує нашу силу волі до активної ствердності. Мабуть, перед кожним художником стояли і стоять оці «треба щось робити» і кожен на свій власний ризик шукає в закапелках свідомого вогник, аби освітити ним простір знань для чіткої мистецької відповіді. Інша річ — як знайти його і чи кожний спроможний освіжити власну думку поставленим запитанням? І чи кожному випаді щастя потримати в долоні нитку Аріадни?

Принагідно до цих роздумів хочу згадати виставку трьох молодих львівських художників Л. Медвіда, О. Минька та З. Флінти, що, — давним-давно це було, — наробила гвалту у Києві на початку 1980-х. в середовищі соцреалістичної яловості, викликавши жорсткі осуди за формалістичні інтенції трьох волонтерів модерного мислення, а в прихильників вільнолюбної творчості непідкупні симпатії. В живих з-поміж трьох залишився сьогодні лише Любомир Медвідь і, можливо, йому нині нелегко через почуття заявленої в самому собі великої відповідальності за створене ним впродовж усіх його довгих десятиліть, що вели художника через кілька випробувань мистецьких циклів «Притчі», «Ессе homo», «Terra incognita», «Периферії». Скрізь,